

Simone Paauw

s.paauw@medischcontact.nl

@medischcontact

‘Meer aandacht nodig voor kinderen tijdens pandemie’

Kinder- en jeugdartsen maken zich zorgen over de gevolgen van de coronamaatregelen voor kinderen. Er is meer aandacht nodig voor kinderen in de maatschappij en de politiek, vindt de Commissie Pleitbezorging van de Nederlandse Vereniging voor Kindergeneeskunde (NVK).

De zorgen over kinderen in coronatijd zijn nog altijd actueel, stellen kinder- en jeugdarts Brita de Jong-van Kempen en kinderarts Wendela Leeuwenburgh-Pronk, leden van de Commissie Pleitbezorging van de NVK. Deze commissie bestaat uit kinderartsen en jeugdartsen en komt in het publieke domein op voor de belangen van het kind. Samen met andere leden van de commissie zochten ze uit wat er op dit moment uit (wetenschappelijk) onderzoek bekend is over onder meer de gevolgen van de eerste (gedeeltelijke) lockdown voor kinderen, toen ook de scholen en sportfaciliteiten gesloten waren.

Collateral damage

De Jong: ‘Hoewel kinderen meestal niet erg ziek worden als zij besmet zijn met covid-19 en zelden in het ziekenhuis belanden, ondervinden ze wel collateral damage door de coronacrisis. Dat is op zowel lichamelijk, cognitief als sociaal-emotioneel gebied. Uit onderzoek is gebleken dat kinderen tijdens de eerste lockdown vaker binnen zaten, minder bewogen en minder sociale contacten hadden waarmee ze konden relativeren. Ze waren gekluisterd aan huis. Voor het merendeel van de kinderen had dit ook een positief effect. Zij ervoeren juist meer contact met het gezin. Maar voor kinderen in kwetsbare situaties was dit niet het geval. Er werd meer met de kindertelefoon gebeld over angsten en sombere gevoelens. De kinderombudsvrouw rapporteerde dat er juist in kwetsbare gezinnen meer ruzie werd gemaakt. Kinderen konden niet meer “ontsnappen” aan allerlei problemen die thuis speelden en die soms erger werden doordat het hele gezin thuiszat. Daarnaast stond het netwerk en ondersteuning op afstand. En dan was er nog een grote groep van zo’n duizend kinderen die bij iedereen – docenten, behandelaars en dergelijke – van de radar verdween. Dit maakt duidelijk dat school meer is dan onderwijs alleen. School is cruciaal voor de gezondheid, sociaal-emotionele ontwikkeling en veiligheid.’

GETTY IMAGES

‘Er werd meer met de kindertelefoon gebeld over angsten en sombere gevoelens’

Nog jarenlang

Leeuwenburgh vult aan: ‘De gevolgen voor kinderen zullen nog jarenlang doorwerken als wij daar nu geen oog voor hebben. Het is begrijpelijk dat er veel aandacht uitgaat naar de aanpak van covid-19 zelf. Maar laten we ook oog hebben voor de negatieve effecten van alle maatregelen voor het bewegen en het emotionele en sociale welbevinden. Als dokters focussen we op de medische problemen van kinderen en niet zozeer op de sociale. Maar juist nu is het van belang om vroegtijdig te signaleren of er op sociaal of psychologisch vlak meer speelt. Door bijvoorbeeld te informeren naar het eet- en beweegpatroon, stress of financiële problemen. De Jong: ‘Het gaat ook niet alleen om kinderen in kwetsbare situaties. Alle kinderen zijn nu extra kwetsbaar. We

realiseren ons dat het lastig is, bijvoorbeeld voor huisartsen, om daar nu aandacht aan te besteden. Vanwege de coronamaatregelen handelen ze ook veel zorgvragen op afstand af, waardoor ze kinderen niet altijd meer in de spreekkamer zien. Dat gaat vaak goed, maar er is ook een keerzijde. Tot begin juli zijn bij de NVK bijvoorbeeld vijftig incidenten gemeld die met *doctor’s of patient’s delay* te maken hebben.’

De kindcheck

Om het artsenvat makkelijker te maken om kinderen in kwetsbare situaties te signaleren, stelden De Jong en Leeuwenburgh, samen met andere kinderartsen, de ‘covid-19-kindcheck’ op. Deze vragenlijst werd vorige week gepubliceerd op de website Dokters voor Kinderen (dvk.nl),

die dit voorjaar is opgezet door enkele kinderartsen, jeugdartsen en een journalist. Idealiter zouden artsen, volgens de opstellers van de covid-19-kindcheck, bij ieder consult aan het kind en aan de ouders vragen moeten stellen over onder meer hoe het kind zich voelt, of het last heeft van stress of negatieve gevoelens, hoe het contact met vrienden en vriendinnen is, of het gezond eet en beweegt of juist minder. Door er oog voor te hebben en de ruimte te geven, zullen kinderen er in de spreekkamer meer over loslaten. De Jong: ‘Het werkt goed om hier vanuit twee domeinen – dat van de kinderartsen én dat van de jeugdartsen – naar te kijken, omdat we ieder op een verschillende manier kijken. De kinderartsen zien het zieke of kwetsbare kind en de medische problemen. Jeugdartsen kijken naar het in principe gezonde kind in zijn dagelijkse omgeving. Ik ben zelf gespecialiseerd in beide vakken en ervaar dat als een enorme verrijking. De samenwerking tussen beide specialismen is ook verrijkend voor beide partijen.’ Maar eigenlijk betreft de roep om meer oog te hebben voor kinderen niet alleen de artsen voor wie de covid-19-vragenlijst is opgesteld, maar ook de politiek, het OMT en de maatschappij in het algemeen, stellen De Jong en Leeuwenburgh. Leeuwenburgh: ‘Kinderen kunnen nog niet voor zichzelf opkomen en zichzelf niet uitspreken in het maatschappelijk debat. Die verantwoordelijkheid dragen wij als volwassenen. En dan bedoel ik niet alleen dat wij ons als artsen in het openbaar moeten uitspreken, maar ook dat we er constructief aan moeten meewerken. Ook buiten de spreekkamer door bijvoorbeeld op de sportvereniging van je eigen kinderen mee te denken over alternatieven om kinderen voldoende te laten bewegen nu de competities zijn stopgezet.’ ■

web

Meer over dit onderwerp vindt u onder dit artikel op medischcontact.nl/artikelen.

IMPACT VAN CORONA OP JONGEREN

Onderzoekers van het Emma Kinderziekenhuis stellen dat van de mentale gezondheid van de Nederlandse jeugd een maatschappelijke prioriteit gemaakt moet worden. In april 2020 deden zij een onderzoek onder ongeveer duizend kinderen en jongeren tussen de 8 en 18 jaar, dat ze afgelopen weekend naar buiten brachten. Uit het onderzoek blijkt dat Nederlandse kinderen zich door de coronamaatregelen minder gezond voelen, minder contact hebben met leeftijdgenoten en vaker last hebben van angst en somberheid. Vergeleken met 2018 hebben ze 5 procent meer slaapproblemen, 7 procent meer boosheid, 10 procent vaker last van somberheid en 15 procent meer angstklachten. Het percentage kinderen met dusdanig ernstige angstklachten dat er hulp aangeboden zou moeten worden, verdubbelde volgens de onderzoekers van 8 naar 16 procent. 90 procent van de kinderen gaf een negatief antwoord op de vraag hoe zij de coronaregels ervaarden. Ook gaf een deel van de kinderen aan dat de sfeer thuis slechter was geworden. Volgens de onderzoekers blijkt een coronabesmetting binnen eigen familie- en vriendenkring een voorspeller voor een toename in angst en somberheid en het verlies van banen van ouders veroorzaakt angst. Binnen grotere gezinnen voelen kinderen meer boosheid en frustratie.